

Argi luzea

Mikel Irizar
EUSKALGILEA
@mirizarintxaus

Hemezortzi urte inguru nituen eta Madrilen bizi nintzen. Halako batean erabaki nuen euskaldun izango nintzela, euskal herritar eta euskal hiztun, modu aktiboan eta kontzientean. Erabaki horretan faktore askok izan zuten eragina, baina pentsamoldearen zutabea liburukote batek jarri zuen: Eusko Ikaskuntzak 1918an Oñatin egindako kongresuaren emaitzen bildumak, hain zuzen. Herri egitasmo oso bat aurkitu nuen bertan, eta egitasmoaren partaide izatea deliberatu nuen.

Izan ere, duela 100 urte Oñatin gertatu zena historikoa da: garaiko jakinduria zuen elitek euskal herriaren etorkizuna sakon aztertu zuten eta garatu beharreko estrategien oinarria jarri zuten gizartearen eskutan, kongresu amaierako aurrekuak eta soka-dantzak sinbolizatzen duten moduan. Esparru askotan aritu ziren, baina nik bereziki gogoratzen ditut euskarari zegozkionak: ikastolak, unibertsitatea eta Euskaltzaindia.

Eusko Ikaskuntza bera kongresuaren ondorioz eratu zen, hango lanei jarraipena emateko. Lehen urteetan irabazitako prestigioaren adierazle argia da Espainiako Errepublikaren garaian erakundeari eman zitzaion enkargua: Autonomia Estatutua idaztea, alderdien esku jartzeko. Lizarrako Estatutaren lehen bertsioa landu izana da niretzat Eusko Ikaskuntzaren gailurra, herri egitasmoari egindako ekarpen nagusia.

Ehun urte geroago Eusko Ikaskuntza ahalegin betean ari da, frankismoaren jazarpenak eta ondorengo katramilek utzitako ajeak gainditzeko eta berriro herri egitasmoaren zerbitzura jartzeko. Oraingo ahalegin honetan mila laguntik gora ari gara, jakinduria askoz hedatuagoa dagoenez, eta niretzat ohore handia da euskararen etorkizunaz diharduen talde eragileko kide izatea.

Zinez uste dut argi luzea pizteko premia larria dugula. Frankismotik irteeran ekintzan murgildu ginen bete-betean eta ez dugu asti handirik hartu egindakoa ikertzeko edo datorrena usaintzeko. Beharrezkoa da, ordea, begirada altxatzea eta argi luzea piztea; argi motzarekin bide guztiek dirudite zuzenak, soilik luzearekin antzematen dira bidearen bihurtuak.

Aurtengo udazkenean burutuko den Eusko Ikaskuntzaren kongresu sortak ekinbide horretarako lehen oinarria jarri nahi luke; alegia, hurrengo hamarkadetan euskal komunitateak izan beharreko bilakaeraren ildo nagusiak proposatzea eta gizartearen esku jartzea. Jakinda, hain zuzen, gizarte eragileei eta ordezkarietara dagokiela erabakiak adostea eta ekimenak gauzatzea, munduan eta gurean bide egiten ari den gobernantza kolaboratiboaren logikan.

Lau hamarkada –ia bost– joan dira Madrilgo erabakitik, eta bizi-bizirik dirau. ■

Zeinen zaila den oreka

Itziar Bardaji
Goikoetxea
NUP-KO IRAKASLEA

Pili beti presaka dabil, erloju txiki bat du, tik tak tik tak, belarrien atzera etengabe itzultzen den euliaren modura ari da eta eskuez uxatzen ditu. Beti dago lanpetuta, zerbait erabilgarria egiten. Pilik ez du denbora galtzen. Jakin badaki bestelakoak galtzen dituela, ezertarako balio ez omen duten plazerak, musika entzun edo artearekin liluratu edo aspertzearen magia dastatu. Baina ezin du ekidin, beti betetzen zaio eguna.

Milik, ahal duen guztietan, berandu altxatu eta patxadaz gosaltzen du. Kostatzen zaio martxan jartzea, eta askotan lagunei deitzen die azken momentuan mendira ez doala eta ondo pasa dezatela esateko. Nagia ematen dio, edo buruko min

apur bat du. Ez dauka pasio handiko hobbyrik. Egurgintza ikastaroa, euskaltegia, gimnasioa... hasi eta gutxira utzi ohi ditu. Etxean lagunekin eskulantxoak egitea gustatzen zaio. Batzuetan iruditzen zaio hilabeteak eman dituela ezer gutxi esanguratsurik egin gabe. Baina ezin du ekidin, beti pasatzen zaio eguna.

Udazkenarekin iristen zaigu ikasturte berria, eta harekin batera, berriz ere, asmo onak. Pilik bizitza lasaiago hartu nahi du, gutxiago estresatu. Milik zin egin dio bere buruari aktiboagoa izango dela. Agian, abendurako betiko moduan ibiliko dira berriz, Pili arnasestuka eta Mili sofak janda. Edo, agian, aurtan ez. ■